

Sünnitaja käitumine ja koduvägivald Eestis.

Eesti Avatud Ühiskonna Instituut koostöös Eesti Ämmaemandate Ühinguga korraldas Avatud Eesti Fondi toetusel sügis-talvel 2005-2006 sünnitaja käitumise ja rasedate vastu suunatud koduvägivalla uuringu. Uuringus osalesid Viljandi, Pärnu, Rakvere ja Kohtla-Järve haiglad. Küsitleti 553 äsjasünnitanud naist, mis moodustab ca 4 % kõigist aasta jooksul sünnitanud naistest.

Uuringu tulemustest selgub järgmist:

Kindlustunne mehe suhtes mõjutab naiste soovi sünnitada.

Vaid 56 %-l sünnitajatest on majanduslik kindlustunne lapsega sünnitusmajast koju minnes ja neil jätkub raha, et lapsele kõike vajalikku muretseda. Majanduslikult suudavad paremini hakkama saada need äsjasünnitanud naised, kes saavad kindlalt loota mehepoolsele abile ja toele vastsündinu eest hoolitsemisel. Peredes, kus raha jätkub kõige jaoks, saab 97 % naistest loota lapse isade toetusele. Peredes, kus raha on ebapiisavalt, vaid 61 %.

Kui naine saab kindel olla, et mees aitab teda imiku eest hoolitsemisel, soovib ta ka rohkem sünnitada. Kui naine ei saa mehele toetuda, väheneb oluliselt ka tema soov selle mehega rohkem lapsi saada. 37 % naistest, kes saavad loota lapse isa toetusele, on valmis veel sünnitama ja nendest naistest, kes ei saa loota mehe toetusele, vaid 4 %.

Pere majanduslik toimetulek ja naise soov rohkem lapsi sünnitada on omavahel tihedalt seotud. Kui rikkamast kihist naistest ei soovi rohkem sünnitada 24 %, siis kõige vaesemas kihis on naised, kes on mõttes laste saamisele punkti pannud, pea kaks korda rohkem - 43%.

Perekonnaseis mõjutab oluliselt mehe suhtumist naise rasedusse.

Ametlikus abielus olevad naised võivad olla kindlad, et abikaasa võtab uudise naise rasedusest vastu positiivselt. 70% sünnitustest toimub väljaspool ametlikku abielu. Vabaabielus elavate paaride puhul on isapoolne reaktsioon ka valdavalt positiivne, siiski on 7%-l isadest negatiivne suhtumine ja 7 % isade reaktsiooni ei oska naised prognoosida. Hoopis suurem erinevus reageeringutes valitseb aga nende paaride puhul, kes koos ei ela. Vaid iga neljas mees suhtub sel juhul naise rasedusse positiivselt.

Vanemapalk mõjutab 39 % vastajatest last sünnitama.

Vanemapalk oli otsustava tähtsusega lapse sünnitamisotsuse tegemisel vaid 7 % naiste jaoks, mõningast rolli omas see 32 % jaoks. Suuremaks stiimuliks on vanemapalk korduvsünnitaja kui esmasünnitaja jaoks. Enam kui kolmandik korduvsünnitajatest tunnistab, et vanemapalk mängis otsuse langetamisel oma rolli. Mida vanem sünnitaja, seda suuremat rolli vanemapalk mängib. Võib eeldada, et tegemist on täiendava motivatsiooniga nende naiste jaoks, kes mingil põhjusel sünnitamisega viivitanud. Suurem mõju oli vanemapalgal 30-aastaste ja vanemate naistele.

Mitte-eestlastest naiste jaoks on vanemapalk oluliselt määravam lapse sünnitamisel kui eestlannadel.

Koduvägivalla all kannatavad naised on vähem valmis veel sünnitama.

Uuringu andmetel kannatas 12 % vastanutest viimase raseduse ajal oma elukaaslase vägivalla all. Eelmise partneri vägivalda raseduse ajal julges tunnistada märksa enam naised. Naistest, kellel on rohkem kui üks kooselu, koges 32 % vaimset, 20% füüsilist ja 6 % seksuaalset vägivalda oma eelmise partneri poolt. 42% partneripoolset vägivalda kogunud vastsetest emadest ei soovi rohkem lapsi. Vägivallatus suhtes elavate naiste valmisolek veel sünnitada on oluliselt suurem, 28% neist leiab, et koos vastsündinuga on nende pere laste arv täis saanud.

Kodune vägivald mõjub kurnavalt rasedate naiste psüühikale.

Elamine pideva pinge all ja koduse vägivalla kartuses on viinud 85-90 % äsjasünnitanutest pinge ja stressi seisundisse, 83% kurdab ärrituvuse, 58 % masenduse või depressiooni üle. Kooselu vägivaldse mehega tähendab elamist pidevas piirsituatsioonis, kus iga neljas naine tunneb aegajalt soovi põgeneda ja pääseda. Ka vägivallatutes suhetes olevatel rasedatel naistel esineb närvilisust, stressi, ärrituvust, masendust jne, kuid märksa vähem

Vägivaldset mehed on vähem valmis isarolliks .

Vägivaldne mees suhtub uudisesse abikaasa/elukaaslase rasedusest märksa tõrjumamalt kui vägivallatu mees. Ükskõikne või isegi negatiivne suhtumine oma tulevasesse lapsesse 29 %-l vägivaldsetest meestest. Positiivset suhtumist näitab 64% vägivaldsetest meestest. Peres, kus vägivalda ei tunda, rõõmustab isakssaamise üle 87% meestest.

Vägivalda kogunud naised saavad vähem toetuda oma meestele.

Vägivalda kogunud naistel on väiksem kindlustunne, et mees aitab neid vastsündinu eest hoolitsemisel. Vaid 61% vägivaldses suhtes elavatest naistest saavad olla kindlad isapoolsesse panusesse väikelapse hooldamisel. Vägivallatus suhtes elavatel naistel on kindlustunne oluliselt kõrgem. 84 % on kindlad, et partner ei jäta neid ees ootaval keerulisel perioodil abi ja toeta.

Perevägivalla ohvrid on abordi riskigrupp.

Vägivalda kannatanud naistest on rohkem kui pooled teinud aborte, vägivallatutes suhetes elavatest naistest iga kolmas. Ka on keskmine abortide arv vägivalla all kannatavatel naistel tunduvalt kõrgem.

Lisainformatsioon:

Iris Pettai, Eesti Avatud Ühiskonna Instituut

Tel. 56 21 35 26

iris.pettai@neti.ee

Helve Kase, Eesti Avatud Ühiskonna Instituut

Tel. 56 210 569

helve.kase@mail.ee